

עתון החטיבה
גבעת חיים

עולמים

עמים קשורות לכנורו של אולם

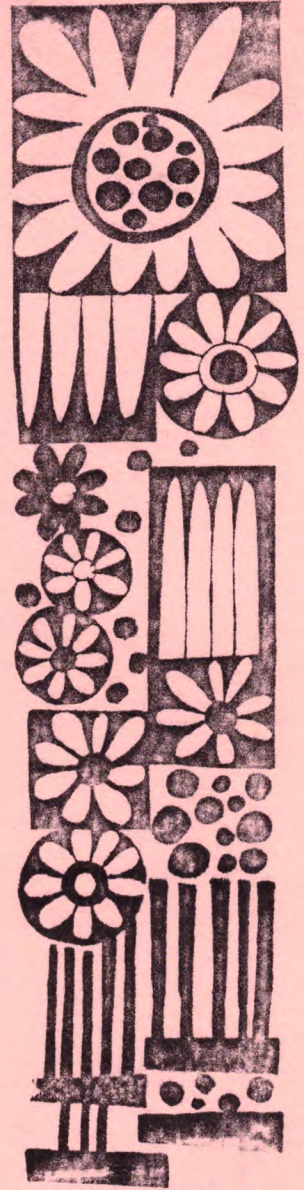
הזחות לקראת הקשת

שלא תמצא אולם -

שתהיה בהחיה

קיימת אולם.

אחמד גלבע.

טוב אוחו עניין יטן עצמו, אבל הפעם בלי בקשות ובלי הצטרקיות. הפעם - פשוט קביעה כמה עובדות לשם הבהרת העניין. אולי לא היינו נטפלים טוב לאוחו נושא אומלל (אם כי אז היתה בוודאי עומדת בכל חריפותה הנוקבת, השאלה במה למלא את מ"ע לעט"), לולא כמה הערות שנפלו על אזנינו בקטר לעלון האחרון. ומכיוון שהיו אלו הערות של מורים - הרי שהכבוד מחייב.

אגב - בתור הערה צדדית שאיננה שייכת לעניין, ניתן לציין שעל העלון ה-דאטון (שיצא בחופש), גמרו המורים את ההלל, ואילו ה"עמך" (קרי - הנוער) טענו ש"זה יבש מדי", ודרשו קצת תוספת "בדיחות והורי".

העלון האחרון, לעומת זאת, זכה לאהדת ציבור הקוראים הצעירים, שטענו - ש"הוא בדיוק מאוזן", ואילו כמה מורים הזעימו גבות.

ובכן, העניין הוא בכך שבאוחו עלון הופיעו תחת הכותרת "ללא כותרת", שתי רשימות, שנכתבו ע"י שתי נערות (אגב,

שתייהן חפות מכל פשע לחלוטין, כיוון שהרשימות נדפסו מבלי ידיעתן) בשני שיעורים משעממים, (לא חשוב איזה). איננו באים להגן, כמובן, על הרמה הספרותית של היצירות. קשה לדרוש מתלמידה משועממת שכואב לה הראש, שתכתוב את קוהלת של המאה-העשרים. אבל לעומת זאת אנו מרגישים חובה להגן על עצמנו, על שהחלטנו להדפיס את שתי היצירות.

אין כאן עניין רק של מילוי עוד עמוד ב"עלומים" (אם כי גם זהו נימוק בעל-משקל). אבל, אם ניקח לי-

דינו את העלון האחרון ונציץ בו - מה נראה? שאלון על הבחירות ש"נמצץ" בעמל רב ע"י חברי המערכת, מאמר של מדריך, ומאמר של בת (ספרות ואמנות), שיצא לפועל לאחר תחנונים של שלושה שבועות.

יש שני סוגי עתונים, או שהעתון תפקידו למסור לקוראיו על דברים המת-ושים במקומות מרוחקים מהם ואין להם מושג עליהם, כלומר - פשוט להרחיב את ידיעותיהם, או שתפקיד העיתון לשמש במה וכלי ביטוי לקבוצת אנשים מסויימת, לתא חברתי מסויים, או להשקפה כלשהיא.

"העתון" שלנו איננו לא זה ולא זה. מצד אחד איננו יכולים למסור לקוראים על דברים שלא שמעו עליהם, וברור שאין טעם להתאמץ ולמצוץ "כתבה" על קריאת ספרים בשבת-נעורים, בזמן שכל מי שמעוניין בכך יכול ללכת אל הצריף השכן. ולשאל את חברו - הוא קורא השבוע והאם הספר מצא הן בעיניו. המגע בין האנשים הוא הדוק, כולם מכירים פחות או יותר אחד את השני (על כל פנים רשאים להתייחס אל

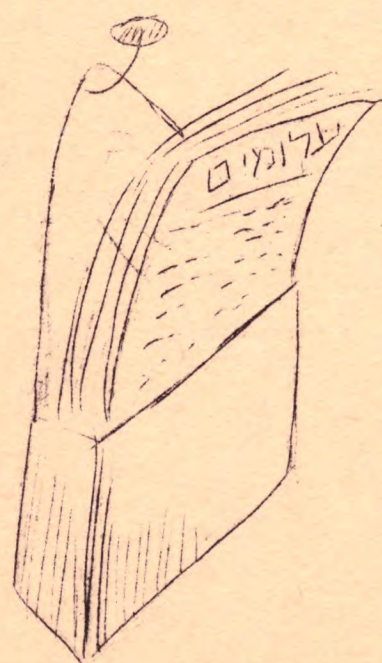

חבר המערכת: מה קרה בשכבת-נעורים "מהתחלת הלימודים עד עתה", ולכן שני העמודים של ה"הופ עברנו" עם הקיש-קושים הנאים בצידיהם מיותרים בהחלט, וחבל על המאמץ והכסף.

מצד שני - העלון שלנו איננו משמש בשום אופן במה לביטוי של תא חברתי מסויים, מפני שאין בכל "התא החברתי" שלנו אפילו אדם אחד שיש לו באמת צורך בביטוי מעל דפי העלון הזה, שפעם אחת ישב וכתב משהו ש"סתם - הציק לו", מבלי שהיה על חברי המערכת לערוך אצלו ביקור בוקר וערב וצהריים בכל שני וחמישי, עד שהתחילו כבר להימאס על עצמם. גם פה, כמובן, קובעת העובדה, שאין טעם לשבת ולהתאמץ ולכתוב משהו, בזמן שאפשר לספר אותו על כוס קפה לאותם אנשים שיקראוהו אחר כך בעלון. הכתיבה כגורם של קשר בין אנשים אינה יכולה להיות קיימת כאן כלל. וגורם האינפורמציה (שאפילו בעלון - משק ממלא תפקיד חשוב), אין לו מקום אצלנו בכלל.

ובכן, מה נשאר לעשות לאותם חמישה אומללים שהוטל עליהם להוציא עלון אחת לשישה שבועות? "מפברקים" איזה ויכוח על הבחירות של חברה, שכל אחד מכיר ויודע את דעותיהם בדיוק, או סקר על קריאת ספרים שבוודאי לא יעניין אף אחד. העיקר שיופיע ה"עלון של חטיבת בני גבעת-חיים הקיבה"מ! (ועוד יש כאלה הדורשים להוציא אותו כל 3 שבועות). ובכן, מה שרצינו להגיד הוא, שבכל העלון הזה לא היה למעשה אלא בטוי אחד ממשי של חיים בשכבת נעורים - ואלה היו שתי הרשימות ב"ללא כותרת", פשוט מפני שהן נכתבו מתוך רצון (אפילו כדי להרוג שלושת-רבעי-שעה משעממת) ובטאו מצב רוח מסויים, בלי שום לחץ ובלי "ראיונות", ומשום כך יש בהן עניין. איננו טוענים, חלילה, שזוהי "תמצית חיינו", אבל אם נניח שהעלון לא יוכל בשום אופן לתת את תמצית החיים של משהו, משום שמטבע בריאתו הוא שטחי וסכמתי, (ובכלל לא נועדו עתוננים לתת "תמציות חיים", זהו מונופול בלעדי של הספרות הטובה), ואם נניח שגם ב"ראיון" על קריאת ספרים, שהוא אומנם "רציני" מאוד, אין שום "תמצית חיים", נראה שיש בהחלט מקום למשהו שיש בו לפחות קצת חיים, אם גם לא תמצית.

ולדברים מעין אלה נועד המדור "ללא כותרת". ניסינו לקבוע כמה עובדות ולאב-זן כמה אבחנות בקשר למקומו של העלון אצלנו: עקבות ביקורות ששמענו בעניין מסויים. אם האבחנות נראות למישהו חריפות מידי, הבה ישב ויכתוב תגובה מלב מר ותוסס, בלי נדנדוד ובלי ליברוק, ואולי כך יהיה לנו סוף-סוף עלון - שהוא כלי ביטוי של ממש.

אתחנך בקודים

הפעם נסינו לעמוד על עניין "שקט" ושולי: חסית, מאותם עניינים שאינם נושאים לוויכוחים סוערים לא בכנסת ולא בשיחות-חברה של החטיבה, אבל מאידך - אולי דווקא משום כך, זהו מן הנושאים הטריים תמיד, העומדים (או חוזבים לעמוד) בבחינה מתמדת. אין כוונתנו לאמר בכך שאדם נמדד בכמות הספרים שהוא קורא בחודש, או במספר הכרטיסים שהצליח לצבור אצל צפורה, אבל, בכל-זאת יש איזו נגיעה לנושא זה בנושא כללי, מופשט וכאוב יותר - התוכן הרב י של אותו תא חברתי הנקרא שכבת-נעורים-בגבעת-היים הקיבוץ-המאוחד.

אם נצא מן ההנחה ש"רקודים סוערים עד אור הבוקר עם מוראל גבוה" אינם יכולים להיות המוקד היחידי של הנושא הנ"ל, נמצא אולי עניין בשושים הצ-נועים שלפנינו לבחון את הנושא מזווית הראיה של קריאת ספרים אצלנו. אין - כאן כל נסיון של "חקר דעת קהל", או נסיון להצביע על תוצאות ומסקנות מוחלטות, (גם מספר המרואיינים קטן מדי בשביל משהו מעין זה). רק הצצה חטופה אל הנושא.

א י נ ז מ נ

למען המצפון והאמת, ראוי לציין בראשונה, שכל הנשאלים בלי יוצא מן הכלל, קבלו על שאין להם זמן לקרוא, ובמיוחד הנשאלים מי"ב, שיש להם ספרי חובה רבים, אולם מאידך מצביעות התשובות על מספר שעות הקריאה, שגם את "חוסר הזמן" אפשר למתוח בכל מיני צורות; יש כאלה (מעטים מאוד, אמנם) הקוראים ב-3 שעות ביום, וכאלה שאינם קוראים כמעט בלל. שעת הקריאה המקובלת היא לפני השינה יש גם מי שאומר, שהכל תלוי בטיב הספר - אם הוא מעניין, נמצא גם הזמן כדי לקראו.

ממשה דיין עד ספריה מתקפלת

אפילו במספר המצומצם של הנשאלים, אפשר היה להבחין בחתך רב-גווני ביותר של התענינות בספרים. יש מי שקורא "מכל הבא ליד", בלשים, רומנים, אוטוביוגרפיות, אנגלית (אותה שמקדישה 2-3 שעות ביום לקריאה) ויש מי שקורא, כמו אביבה (י') כל ספרות יפה וב"עיקר רומן רולן", כל הבנים שנשאלו - מעדיפים לקרוא ספרות מחקר ואקטואליה, למשל: חיים (י"ב): אני מעדיף לקרוא ספרות של נושאים

לקריאה אקטואליים מפני שהם עוסקים בבעיות הקהלות אלינו, בשטחים שאני עוסק ומתעניין בהם. קראתי לאחרונה את-הספר "בין המגל והפטיש", ספרו של דיין על מבצע סיני, ספרו של אריאלית על הפרשה. אני קורא ספרים אלה כדי להתמצא יותר בעניינים, כדי לדעת מה קרה בזמנים שבהם לא קראתי עוד עתונים".

וטוען אגב, ש"ש לו הומו", וכן קרא את הספר על יהדות רוסיה.
גדי (י"א): אני נהנה בעיקר מספרות מחקריה, לאו דווקא מרומנים. אני קורא ספרות דוקו-מנטרית, בעיקר על שתי מלחמות העולם. -
 מעניינת אותי במיוחד בעיית היהודים.
 על השאלה: "האם אתה קורא שירה?" -
 קבלנו כמה סוגי תשובות:
 יעל (י"א): לא אחד גדול!
 חיים (י"ב): רק את השירים שב"עלומים" ו"יחזיון",
 יגאל מ: קורא שירים רק ב"רגעי השראה".

לאחרונה התלבשתי על אלתרמן.

רוב הבנות הנשאלות קוראות שירים בהקשר ל"חוג לשירה". ומאלתרמן - קפיצה קטנה אל ה"ספרות המתקפלת". יש מי שקורא את המתקפלים-המבריקים הללו רק "כדי להפיג את השעמום". יש מי שניסה, אבל נשבר באמצע, "כי זה משעמם נורא". אבל הנה לפנינו וידויו של החוטא הגדול אפריים פופלינגר: "אני נמצא בחוסר זמן ולכן אני קורא מעט מאוד. בשבתות אני לא קורא כי שבת זה יום-חופש אצלי. אני קורא בחפשים ולפעמים קצת בערב. בדרך כלל אני קורא ספרות רצינית, אך לפעמים כשמזדמן לי אני קורא גם את הספרות ה"אסורה", או ה"מת-קפלת". אני יודע שזוהי ספרות לא טובה, אבל אני נהנה ממנה. "ללמוד" מפנה משהו קשה מאוד."

א פ ק י ם ו ח ו ר ו י ן ת

השאלה מה מחפש אדם בקריאת-ספר ומה מהנה אותו בקריאה, היא בנאלית למדי. בכל זאת הצלחנו "למצוץ" כמה תשובות מעניינות, והעיקר - שונות תכלית שינוי אחת מהשנייה:
 גדי: הכרת בעיות שונות, התהוותן, דרכים לפתרונן. ע"י הקריאה אני מנסה - לעמוד על הלך הרוח של התקופה עליה נכתב הספר. אני מנסה להזדהות עם הסופר או עם הבעיות הבאות לידי ביטוי בספרו.
 אביבה (י'): קודם כל הנאה. הספרות מרחיבה את האפקים ומעשירה את העולם ה-חזיוניתי. היא מלמדת דברים שאי-אפשר ללמוד בבית-ספר.
חיים: מטרתי - רכישת ידיעות בשטחים שאני עוסק בהם ומתעניין בהם.

טלומית: בקריאה אני עוזקלת בבעיות מחיי יום-יום: בעיות אישיות, חברתיות, ערכי מוסר, יחסים בין-בני-אדם.

יעל (י"א): מטרתי בקריאה ליהנות. בקריאת אנגלית-לימוד השפה, כמובן. הרחבת אוצר המילים.
 אפריים: נוסף לספרות רגילה אני קורא גם חוברות - שונות המעניינות אותי בתור מאמן כדורסל, ומלמדות אותי בשטח הזה.

השפורה היא שאלה מרה וכאובה כבר מז-

מן, אבל מה שמתגלה כאן הוא, שגם מי שמתעניין בשען-
רי ספרות איננו מצליח לקשר את הניתוחים של המורה
עם הקריאה ה"פרטית". כלומר, למעשה לא היה אף אחד
מבין הניגולים, גם מאלה האוהבים שיעורים אלה, שטען
שהם עוזרים לו בהבנת הספרים שהוא קורא לבדו.

כפי שמסבירה אביבה (י'): "מפני שאין אנו מנתחים ב-
כיתה ספרים, אין הניתוח עוזר בהבנת הספרים, ולגבי
השירים, יתכן והלימוד בביה"ס עוזר לעצם הגישה, אך
פה יש לי הרבה יותר מקום להתרשמות אישית שלי, מה
שאינ לי בביה"ס. כי בלימוד השיר אני בדרך כלל מ-

תכנעת מהניתוח של המורה. וזיתכן מאוד שמאותם שירים שנוחתו בכיתה, הייתי
מתרשמת בצורה שונה, ובכוון אחר, אילו קראתי אותם לבדי. במקרים מסויימים
אני גם נבד עצם הניתוח."

ושלומית: הניתוח בביה"ס מעניין ואני אוהבת את זה. אך הניתוח איננו מוסיף
להבנת הספרים שאני קוראת בזמני החפשי. לעומת זאת נוהג הלימוד אפשרות של
הכרת סופרים בצורה יותר רחבה, על רקע השקפותיהם ורקעם ההיסטורי."

גם יעל ויגאל (י"ב) טוענים שהניתוח איננו עוזר להבנת הספרים הנקראים
לשם הנאה, בזמן החפשי. לעומת זאת, גדי: "יש ספרים שנמצאים בהם קטעים לא כל
כך מובנים, ואם לאחר הקריאה הם מוזכרים בכיתה, זה עוזר להבנתם, ורואים את
הדברים באור שנה מאשר קודם."

ולמען הגיוון, דעה אופוזיציונית לגמרי: חיים (י"ב): "השנה אני לא לומד
ספרות."

סכום קטן: נשעברנו שנית על התשובות, ראינו שלמעשה לא הידשנו כאן דבר.
הספרים ימשיכו להיקרא, ולהתגלגל, ול"התקפל". גם נסיגנו לדובב פעם חבו'ה על
עניינים חשובים שמחוץ ל"עניינים החשובים", לא עלה בשלמות. נחמתנו היחידה ה
שגם להבא אפשר יהיה לעבור בצורפים בסתים-עשרה וחצי בלילה, ולראות באחד
החלונות אור, ומשהו מרוחק ע"י "החטא וענשו" כל כך, עד שהוא שוכח שצריך
לקום מחר בסש וחצי (לשיעור ספרות...).

ו. עלומים

שיחה חטופה עם הספרנית על הרגלי קריאה בש. נעורים.

במידה שבביה"ס מטפחים את הטעם לקריאת סיפורת טובה ומקנים הבנה לספר טוב, יש נהירה אחרי סיפורת טובה ומתגבש טעם לסיפורת. גם לספורן יש בזה תפקיד חשוב מאוד. הגישה למדפים היא חופשית ויש הרבה שמחפשים ספרים במדפים. אך רוב המחליפים מבקשים: "תציע לי ספר". יש הרבה ספרים שקוראים אותם לפי המלצה של אחד לשני. אני ניזוהרת בהמלצת ספרים מפני שלכל קורא יש טעם אחר. אני ממליצה בפני אלה שאני מכירה היטב את טעמם, והם רבים. לדוגמא, יש הרבה שקראו את "הניבחר" של תומאס מאן, שתירגמו בעיברית מאוד קשה מפני שהתיה גם נאמן למקור. אני רוצה מאוד שיקראו את הספר הזה, ובהמלצתי עליו אני תמיד מקדימה שזהו ספר קצת קשה מבחינת השפה, ואומנם החבר'ה שקוראים את הספר אומרים לאחר קריאתו שבאמת היה כדאי הטורח. בנוגע לזמן שמקדישים לקריאה, דעתי, מתוך נסיון, שמי שאוהב ספר, יכול תמיד למצוא לו זמן. אני לא בעד זה שיקראו ספר לטוב, זאת לא הובה, אך מי שקובע לו הרגלי קריאה, מוצא לו תמיד זמן. הקריאה מרעננת, זה מין בידור אינטלקטואלי. מדאיגה מאוד העובדה שיש חבר'ה שאינם קוראים בכלל ויש כאלה לא מעטים. ביחס לסיפורת מקורית - ספר שהוא באמת טוב ומעניין, יש נהירה אחרי, אך זה בכיתות היותר גבוהות.

מפי צפורה

התעניין הקטן לקוראים
 "זרקום" החמישי - קוראים

"הגד"ר" סקטוריים

סודות היה-צורה קלה
 הפנמה היה-השוקקאל
 "אהבת תמוח הזהב" (שירי'ם) - קוראים
 "החבר'ה" - קוראים

ומתחנך

דו - שיח של אנתקייס

שח לי נער:

- אין המורים מבינים לרוחנו. טוענים הם שהננו ממעטים בקריאה, ואין דבר מופרך מזה. קוראים אנו גם קוראים. אלא שאין אנו יכולים לבזבז את זמננו על רומנים ושירה. עולם הוא גדול ורחב ידיים, ומבקשים אנו להכירו. הבו לנו מציאות, ולא ספורי בדים...

- והיכן תמצא את התאור הנאמן של המציאות?

- הרפורטז'ים בעתונות ובכתבי העת המצויירים, הספרים האחרונים על בעיות הבטחון של המדינה, ספרות מקצועית בתחומים שונים של הטכניקה המודרנית - זהו המזון היאה לאדם בן זמננו. כל השאר - עסוק לבטלנים ולמורים שמקצו-עם בכך.

- שותף אני לשאיפתך להכיר את המציאות, אך תמהנו על הצמצום שהנך מצמצם את מושב המציאות. כלום אין עולמו הפנימי של האדם על חלומותיו ועל כשלונותיו, על גאולותו ועל רוממותו, על אהבותיו ועל שנאתו - כלום אין עולם זה חלק מן המציאות? ומניין שואב הסופר האמיתי את יצירותיו אם לא מחויותיו ומנסיון חייו? כלום אין יצירה ספרותית ראויה לשמה בבחינת "אדברה וירוה לי"? אמנם אנה קארנינה וראסקולניקוב אינם רשומים במירושם התושבים, אבל אמת יש בהם, כי המסופר על קורות חייהם אולי לא היה, אבל יכול היה להיות. ועוד: אהים הם לנו, לא זרים, ואחרי קריאת ספור סבלותיהם מיטיבים אנו יו-תר מלפני כן להכיר את עצמנו ואת הסובבים אותנו.

- אולי יש משהו בדבריך. בעצם גם אני לעתים שוקע בקריאת רומן. אבל אתם המורים מרגיזים אותי בניתוחיכם. כלום זה מועיל? כל כך הרבה ספרים יש בעולם, ואתם בכיתה מתפלספים במשך שבועות על יצירה אחת. אין הסבר של שירים או סיפורים בודדים מועיל לי בהבנת סיפורים או שירים אחרים? ובכלל, למה לא לקרוא, להתרשם ודי?

- אענה על האחרון ראשון ועל הראשון אחרון - כשהיצירה היא בעלת משקל, ההת-בוננות הממושכת בה, אבחנת האמצעים האמנותיים, הבנת המיבנה, קביעת הזיקה לסוג או לצורה ספרותיים מסויימים וכיוצא באלה עיונים, אינם יכולים לגרוע מן ההתרשמות, אלא רק להוסיף - אין ההבנה והידיעה עומדות בסתירה להנאה! ובאשר לתועלת שבלימוד יצירות בודדות לגבי הבנת יצירות אחרות, אין בית-הספר שואף אלא להקניית שיטות וכלים ולא ימוך התלמיד. בתחום זה כביתר הת-חומים, אין אנו יכולים אלא להניח יסודות להתפתחות העתידה לבוא. אנו מקדו וויים שדרכי המחשבה והשיפוש בהם הרגלנו את החניכים בכיתה ישמשו אותם בעת קריאתם העצמית. אם תרצה, הניתוחים בהם אנו עוסקים בבית-הספר הם כעין הד-גמה של הפעילות הרוחנית בה חייב כל קורא בר-דעת.

- זאת בדיוק הצרה. האין לי די דאגות גם בלי להפוך גם את הספרות לעניין -

רציני?! בוא נחשב את מצבנו בליגה לכדור סל...

הדו-שיח לעיל לא נתקיים מעולם, אולם הוא היה יכול להתקיים, ולפי כך

יש בו אמת.

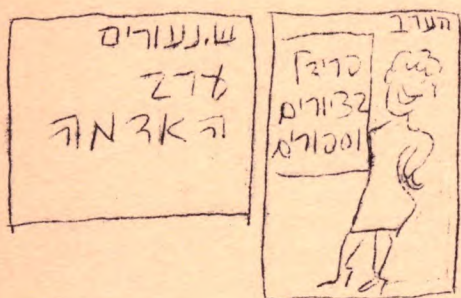

מהו צד התרבות שלי

אני בא פה לסקור בקצרה את פעילותה של ו.תרבות ולהתבונן באופן אובייקטיבי על המניעים להצלחתן וכשלונן של המסיבות שנערכו, ומיד אני רואה שמלאכתי לא תהיה מרובה כל-כך. בסה"כ נערכו 3 מסיבות; מסיבה אחת בתחילת הלימודים כדי להעלות את המוראל, מסיבת דייגים שהצליחה מעל למשוער וערב הפוך, שלפי עניות דעתי הקובעת, הוא נחל כשלון חריף.

באופן מעשי, נכנסה ו.תרבות לפעילות מעשית רק בחודש האחרון, כלומר באיחור של כחודשיים והתרוץ לכך נעוץ בעובדה שכיתות י"א ו"ב היו בעזרה וכל התא עדיין לא השתחרר לגמרי מבחינה חברתית מהחופש הגדול (אפשר לה-שוב שנכנסנו כבר ללימודים סדירים?) אך בחודש האחרון נכנסה הועדה לפעילות סדירה, ושוב הוצבה בפניה בעיה: באיזו מידה אנו צריכים לוותר על ע-רבים פנימיים שלנו ולהשתתף בערבים של כל ציבור החברים. והיה מקרה שהו-עדה קבעה מסיבה לערב שבת והמסיבה נדחתה בגלל קיומו של אמן "בדרך" מהחוץ. וזאת הנקודה שבה אנו צריכים להחליט באופן עקרוני באיזה ערבים של -ה"גדולים" נשתתף ועל איזה ערבים נוותר ונקיים ערב משלנו. דעה של רבים מ"נערי" הש ככה אומרת שכל אחד צריך להשתתף במה שהוא רוצה לפי סוג "אה-בתו" - לזה צריך ללכת ועל זה אפשר לוותר.

אפשר להאמין לכל אחד שהוא מעוניין לשמוע דווקא על ציור ולא על -פוליטיקה, אך כמו מספר ההרצאות כן מספר האהבות, ואם ננהג בדמוקראטיה מוחלטת ונאפשר לכל אחד לשמוע את שהוא מעוניין, ואם נרשה מצב כזה - כך ייראו גם ערבינו. לדעתי צריכה לעמוד בפנינו המשימה לערוך כמה שיותר ע-רבים פנימיים שלנו שבלי ספק יעלו את המתח גם בחברה וגם בלימודים, דבר שכעת הוא נ-חוצץ ביותר.

בקשר להענות של החבר'ה להשתתפות פעילה במסיבות יש לציין שהמצב הוא לא רע ואם יש למה להענות, נענים.

בעיה נוספת שברצוני לעמוד עליה היא -

"ההשתחררות" של חבר'ה ממסיבות ויציאה של חבר'ה מהמשק בערב שישי בו מקיימת פעילות חברתית. לדעתי אין להרשות יציאה של החבר'ה בערב כזה כי זה גורם לירידת אחוז משתתפי המסיבות ובהכרח גם להורדת מוראל המסיבה.

ונושא אחרון הוא ערבי המועדון המתקיימים פעמיים בשבוע. ערבי המועדון לא ממלאים את תפקידם כראוי, והמצב היום ידוע. באים למועדון, צועקים "המל-צר" והוא מיד מביא עוגה ושואל אותך: "תה או קפה" ואתה אומר לו: "תה" וממ-שיך אחריו: "אבל עם כוס מזכוכית". אלה אוכל את העוגה, שותה את התה, במקרה הטוב ביותר אתה מדבר קצת עם רעיך והולך. אנחנו צריכים לתת יותר תוכן לחיינו. זה שאנו באים ואוכלים זה נותן תוכן לבטננו אך לא יותר, והמצב עם קצת שי-נוי יכול להיות אחרת. ו.מועדון צריכה למלא את ערבי המועדון בתוכן.

לבסוף ברצוני לסכם שרבים השיפורים שיש באפשרותנו לחולל בשטח התרבו-
תי, והגיע הזמן להתחיל לבצעם.

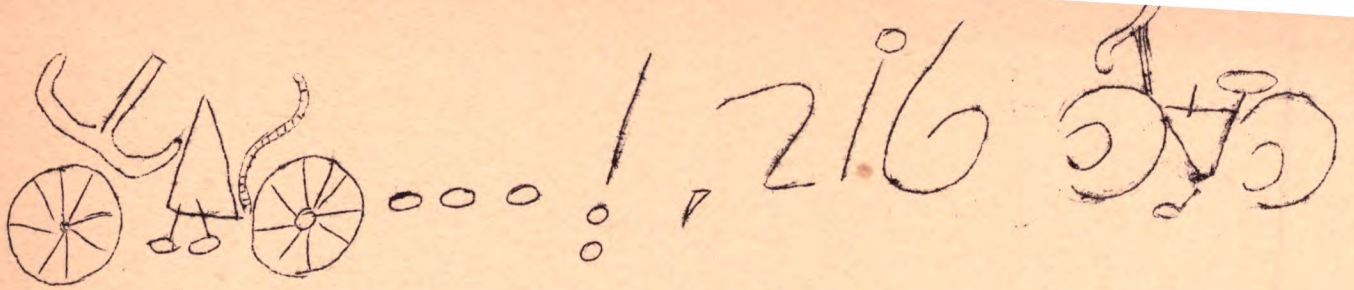
יהודה (י')

על ידי
יהודה

... נפרדנו בנפנוף של מטפחת. אנחנו, הבלתי מנוצחים, שצעדנו אל מול שער הנצחון - מרדנו. היה זה מרד הנעורים הגדול והנפלא. אפילו זעקת-הא-מהות לא עזרה לנו ואבא ארך רגליים עמד והתבונן באנקת-הגבהים שלו, אך - יד שמאל החולמת עשתה את שלה, והגה לא נשמע. המשפט לא יצא מפיו. וכך, - נפרדנו מהאדמה הטובה, ומבית-הכובות, והכננות של חנוכה... ונסענו לנו, עולי-ימים עלובי-החיים, והשארנו את הזקן-וההים, והחטא-ועונשו בקלחת-המ-שותפת, ויחד עם את הזכרונות הנעימים, של חופני-תותים, בחלקת אלוהים - הקטנה. פצעי הבגרות שהחלו לפרוח, הכריזו בקולות חלכאים ונדכאים: "זעקי ארץ אהובה, על בניך, המגישים את עצמם על מגש של כסף, לעזרת הברדלס, בניך, העוזבים את פרחי הר-וגיא, נוטשים אותך, ופניהם לצבא"... וכך צעדנו בשביל הנחש, בין עצי האילנות שהובאו מברוקלין, ללשכת-הגיוס. פגשנו בנו דוקטור ז'יוגו ובקולו הדומה לקול שלמה המלך, קרא לנו לבוא אל בית המנוודים, אשר נקרא בשפתנו חדר המרפאה, להבדק ולסבול בשתיקה, את-סבלן של מכות-מצריים.

ולפתע - רעש איום - שער הנצחון, עטרת רא-שנו, צנח, נפל, ואנו, חפים-מפשע, בני-הע-רובת של פחד וכאב, שמענו לפתע את הקול - המצעק: למי צלצלו הפעמונים? והשתיקה שררה. הרהורי החי על המת שנפלו עלינו כחסף, הז-כירו את עצת שוחרי היופי, המחכים במשק, המעדיפים שלום על מלחמה "נסע אל השדה" - קראנו בקול גדול, וכמלכי בשר ודם בריצת המרתון הארוכה לעבר המשק, ברחנו מהאלים הצמאים, מבית הדבר, שנראה כאניית-מתים, והגענו חסרי כוחות, וחולי קצרת, בשלום אל ארצות התן שלנו, ופנינו - כלאחר הנ-פילה. מה יפית עמק נוי - קראנו בקול ג-דול, וחזרנו לעיסוקי הקריאה הרגילים...

היה טוב משום שהיה "מבצע של החטיבה", משום שהיה. בזה הכרת נוף חדש, משום שזה הוסיף מבחינה גופנית... וכו' וכו'.

חבל שהיו רק 7 חברה (ולא 20 עם אופניים חדשים שכבר היו צריכי להי-רכש), חבל שלא היתה הבנה מלאה ועידוד מתאים מצד "מוסדות" החטיבה ובכלל חבל שהחברה שלנו כל-כך כל-כך עצלנים - פשוט מתעצלים להניע את האברים ביום חופש ובמקום ליטון במיטה, להוסיף קצת הווי, להוסיף קצת כושר גופ-ני, להוסיף פרק בידיעה הארץ, בקיצור, לעשות מבצע החורג מגדר הרגיל - החורג מעבודות סיכום והחורג מלימודים ועבודה. ודאי ברור לקורא ושימה זו, שמדובר בטיול האופניים שנערך בתחילת החופש למודיעין וסביבתה.

יתכן כי מצד הקורא נראות הסורות הנ"ל כרמז לכסלון הטיול - אך אין הדבר כך ולהיפך

קצת על הטיול עצמו: כאמור, המטרה היתה מודיעין - (קברי המכבים) וחזרה מסלול של כ-80 ק"מ הדורש מאמץ - כללית - בינוני. הדרך היא די "גלית" אך מהנה מבחינת הנוף והמבט על מיסור החוף, למעשה מקו בית-ליד עד רמלה. למעשה רק בסוף הטיול (בדרך חזרה) עיכבה אותנו הרוח מאוד, חוץ מזה לא היו תקלות מיוחדות. יש עוד לציין שאת הלילה בילינו במסק שלהבים - מסק דתי אשר אירחנו יפה מאוד בלא הודעה מוקדמת.

לסיכום: היה טוב וטוב שהיה.

נ.ב.: נקוה שלמסקנה זו יגיעו 20 החברה אשר יצאו בשנה הבאה לאחר שהושמעו מוסימה זו.

אחד המטיילים.

מעפי הצעידים שביתנו

יום אחד הלכתי לטייל ופיתאום עיני רואות איש עומד בתוך טדה חרוט וזרוע. התבוננתי בו. הוא לא נע ולא זע. ידיו מורמות אל על והוא כמתפלל שירד הגשם, אך הגשם לא בא. ואיש עומד ומתפלל והוא חרד על טדהו שלא נבט. מתי הגשם יבוא? אך הגשם לא בא. מה יעשה האיכר, החיטה לא תינבט והא-דמה פותחת את פיה. הגרעינים הטמונים בה צמאים והאיש עם ידיו המורמות סמל הוא לתפילת הגשם.

הטימע תפילתו?

הירדו גשמים?

אנחנו זאליכין

השנה נעשה ניסיון של הדרכת בני-אליכין. זהו מפעל ראשון שנעשה במסגרת החטיבה מחוץ לגבולות גבעת-חיים.

בני-אליכין זקוקים יותר מילדים אחרים לחנוך תנועתית. אלה ילדים שלרוב המצב הכלכלי בביתם אינו טוב. הגורם המחנך באליכין הוא רק בית-הספר שבו נמצאים תחת משטר די חמור. המורים הם דתיים והם מקנים לילדיהם השקפות שונות באור דתי.

לנוער הזה אין שום ערכים חברתיים כמו: לשבת ביחד, לשיר ביחד, או סתם ליצור אוירה חברתית. מקום ההדרכה משמש לגביהם מועדון ולא שום דבר אחר. לא תנועה. זהו המקום היחיד למפגשים של החברה. הנוער עוסק שם במלאכות, מקיים ועוד.

החשיבות של הדרכתנו שם היא ביצירת חברה ראויה לשמה, ליכודם של הילדים ונתינת תוכן מסוים לחייהם. כאמור, החינוך היחידי של הנערים האלה הוא חינוך בית-הספר ומוטב שיהיה עוד גורם מחנך כמו ההדרכה התנועתית והמסגרת התנועתית, שיכסו במידת מה על החסר. מטרתנו העיקרית בהדרכה היא להעשיר את החברה, לספק להם פעילות במסגרת חברתית. מחוץ לכותלי ביה"ס השונה ממה שניתן להם בתוכו. פעולות אלה יכולות להוסיף לכל אחד כפרט ולתת לו הדגשה שהוא פועל בתוך מסגרת מסוימת ומשתייך אליה. לכן הדרכתנו היא בראש ובראשונה מיועדת לילדים האלה, מפני שברור שברעין או הגשמה לא נוציא מהם כפי שבדרך כלל התנועה שואפת אליהם.

(אגב, לנו המדריכים זה מעלה את הכושר שלנו באופניים). לעת עתה עומדת בפנינו עבודה רבה בשטח האירגוני, מפני שהצריף מאוד לא מאורגן.

לא נישאר לנו אלא ליחל להצלחתנו מכל הבחינות.

המדריכים.

על ספרות ואמנות

המנוח הרב מ. מ. גורן

דמויותיהם של סופר ישראלי צעיר וחיו - ומולו חיו של חלוץ, גבור הדור הקודם, מהווים מרכז בפפר, המכליל בתוכו הרבה יותר מסתם אירוניה דקה על - הבדלי דורות. האירוניה, שאמנם נמצאת בספר, ובכמות גדושה, מתיחסת לספר אשר צריך היה להכתב בידי הסופר הצעיר, ספר על "דוידוב" גבור הדור הקודם, הדור החלוצי, אך בגלל סיבות ברורות למדי לא ככתב. העבר החלוצי המובא בספר משתקף בעיניו של איש בוהמה טיפוסי, דעותיו ומושגיו כמושגיהם ודעותיהם של חבריו, אנשי הבוהמה, מדגישים את טיפוסיותו של החלוץ ויחד עם זאת את חוסר אונים ואי יכולתם של הסופרים הצעירים ושל הדור החדש בכללו, למסור ולספר על החיים הקשים, חיי החלוץ, בעיניהם, עיני אנשי הבוהמה אשר הספרות היא אמנם חייהם אך לא הספרות לשמה אלא צורתה הטפילית, נראה עולם החלוציות כדבר רחוק שנע-לם מהמציאות ולכן גם הכתיבה עליו היא כתיבה מליצית וזרה, הסופר, אמנם מד-גיש בספרו כי החומר על הספר שצריך היה להכתב אבד לו, ולכן, הובאו קטעים סתמיים על חיו של דוידוב בלי רציפות ובלי מטרה לשמה, אך המטרה הראשית של מגד, והיא ברורה וסקופה למדי, מראה כי לא איבוד החומר הוא הוא שגרם לאי-כתיבת הספר אלא בריחתם של הסופרים הצעירים מהעבר ושקיעתם רובם ככולם בח-ייהם הפרטיים, או במעורפל הסובב אותם, ואפילו כסף ופרסום וכל דבר הכחך בהוצאת ספר שכזה (שחובתו להחמיא כמדומני, לדמותו של האדם עליו נכתב הספר) לא עומדים מול ההתעלמות והבריחה מההצעות הקשות והמכבידות בעלות החובות ה-מוסריות. דומתני כי מגד הצליח במטרות שקבע לעצמו ואחת מהן, הגדולה שבהן כמדומתני, היא המטרה להראות לקורא את דמותיותיהם הממשיות של הסופרים בני ימינו, הבורחים אל החיים הקלים, הפרזיטיים, המשולחים רסן לעיתים, ואל ה-זלזול בערכים קבועים ויצירת דרכי יצירה ודרכי חיים חדשות שאינם נראים לנו כקוראים, וזו בעצם הצלחתו של מגד בספרו האחרון.

עפרה

על ראשי טיפין טיפין) לעבר היעד שלנו שהפעם הוא הורדיה. אם ראה אותנו (או-
 תי והעפרון) מישהו ללכת לשם, היה מפליט ודאי: "הא, שוב יספרו לנו על משק
 בית-הספר"... לא ולא רבותי, אם עיניים לכם בראשכם, הרי וודאי ראיתם מעין
 ארמוץ פלסטיק המשתרע על שטח של כשלושה דונם במקום שהיה משק בית-ספר ז"ל.
 (במשוט הבא יבואו דברי-ההספד).

ובכן רבותי יש
 להנניח שאינכם טיפ-
 שים כל עיקר ולהי-
 פך, אולי נבונים -
 וידענים, הרי ברור
 לכם שמתחת לפלאסטיק
 ישנם ורדים.

הורדים עצמם,
 אינכם יודעים,
 ובכן תשאלו: -
 "אז מה?", אז-
 אענה לכם: בו-
 רדים ישנם שני
 מינים שאנו מגד-
 לים אותם והם-
 הסופרסטאר וה-
 בקרה. הם ניטעו

אך את הדברים... רבי
 הרבים שסיפרו לי -

מרץ של אשתקד. ב-21 באוקטובר החלנו בשוק פרחים לשוק המקומי וכמובן גם -
 לייצוא. מאליו ברור שהמחירים לייצוא הם יותר טובים, 45 אג' פרח, מאשר המחיר
 לשוק המקומי אליו נשלחים פרחים פגועים בעיקר - 13,5 אג' הפרח.
 בדרך כלל הורד הוא רגיש מאוד ופגיע למחלות שונות. לאחר גזימת הפרח הוא
 זומח מחדש אחרי 6 שבועות. לאחרונה פרצה אצלנו מחלת קמחון אשר התגברנו עליה
 עזרה איוד גפרית מעל הורדים. רצוי שיהיה כמה שיותר חום ולחות. טמפ. המי-
 ימום אשר הורדים סובלים היא 18⁰ לשם כך קנינו תנורים השומרים על טמפ. -
 וזה ופועלים באופן אוטומאטי. הלחות נעה בין 65% ל-90%. כמו כן נרכשו מכשירים
 וטומאטיים - מפרופסור לחקלאות העוסק בגידול פרחים - מכשירים אלה מודדים -
 רושמים את הטמפ. ואת הלחות במשך 24 שעות. (על מכשירים אלה אחראי ידידנו המ-
 ומד יגאל פ.).

לאחר מכן שאלתי את הורדים מה דעתם על הצרות המטפל בהם, על כך השיבו לי
 עירית תענה לי יותר טוב, הודיתי להם וניגשתי אל עירית אשר ענתה לי: "בדרך
 לל אין בעיות של ידיים עובדות ולהיפך, יש מסיכה של בנות (בעיקר) לענף זה.
 כמו-כן ישנן די הרבה בעיות מקצועיות אשר טרם ניפתרו בכל הארץ. בדרך -
 לל הטיפול מצליח והענף הוא כדאי מאוד". החלטנו שנעשה לעצמנו חטא אם לא -
 יתן ל"אבא" של הורדיה להתבטא ולהוסיף לנו משהו "משלו", וכלי שהיות ניגשנו
 זדרו של אשר גולן... מיד נתברר לנו, שיש לו הרבה מה לומר ומה עוד ש"תפס-
 " אותו ב"השראה" (כנראה משום שהיה לאחר מקלחת "טובה" או מפני שבנו הקטן
 ידד אותו בשאלות מן הצד).

ובכן על פי פקודותיו התחביריות (בקשר
 לסיקים ולנקודות) רשמנו את המילים הבאות:
 עליית רמת החיים הולכת וגוברת הצריכה -
 וצרי מותרות. מסיבה זו ישנו ביקוש עצום
 ירופה ובארה"ב לפרחים ובמיוחד לפרחים -
 בחורים אשר הורדים נמנים עליהם. הצרכן -
 כן לשלם מחירים גבוהים בתנאי שהאיכות
 יה גבוהה.

הארץ שבה ישנה מסורת קדומה בגידול פרחים
 הולאנד, היות וזו ארץ צפוננית והאקלים
 ניקר בחורף) קשה, מתפתח הגידול בחממות -

דול הפרחים בשיטה זו הוא מקובל מאוד ואף בארצנו הוא קיים.

בשנים האחרונות התפתח גידול הפרחים בארה"ב ובמדינות ארופאיות נוספות: צפון איטליה, צפון-צרפת, אנליה ודנמרק. בגלל תנאי החורף הקשים לא מדביק הייצור את הביקוש והשוק מתפתח ומלא אפש-ריות. לאור כל זאת נוצר רקע מתאים בישראל לפי-תוח ענף החממות תוך ניצול היתרונות הבאים:

א. אור בשפע.

ב. הפרשי טמפ. נמוכים, הובלה זולה יחסית ונסיון חקלאי עשיר - כל אלה יאפשרו אולי השקעות נמוכות יותר בבניה ובציוד, חימום והוצאות כלליות נמוכות יותר תוך קבלת יכולים גבוהים. הגורם המגביל לעתיד יהיה הידע הרב הדרוש לפיתוח ענף זה כולל התחום ההנדסי והארכיטקטורי שבו. במבט של פיתוח ענפי ייצוא ותוך בחינה תמחירית מוקדמת של גידול זה, החלטנו בסיוע מש-רד החקלאות לבשח להקמת הורדיה תוך זהירות מאכסימלית. בתום השנה הראשונה אפשר לסכם:

א. ההשקעה נעה בגבולות של 25 אלף לירות לדונם בעוד שאחרים בארץ עברו את ה-30 אלף והמקובל בארצות אירופה בגבולות של 60 אלף.

ב. מבחינה מקצועית, רכשנו ניסיון מסוים ויח-סית אף הצלחנו מאוד לעומת מגדלים מתחילים אחרים.

ג. הנטיעה, הבניה והחימום, בוצעו בזמן האיפש-רו להיכנס לעונת החורף מוכנים.

ד. עד כה שיווקנו קרוב ל-30 אלף פרח ומחציתם בעיקר לייצוא.

ה. אחרון והחשוב יותר, התגבש צוות רציני אשר מוכן ומסוגל לשאת ענף רציני זה.

אלה הם הישגים ניכרים אך עדיין אינם מלמ-דים ומבטיחים את ריווחיותו של הענף והתפתחותו. את אלה נוכל ללמוד בתום עונת הייצוא הנוכחית, לאחר רכישת ידע ואינפורמציה נוספים.

אמנם, שכר סופרים לא שילמנו לאשר, אך הו-דינו לו על האינפורמציה ואיחלנו לעצמנו שזו לא פגישתנו האחרונה. בינתיים מכיוון שנמאס לכם כבר לקרוא על הורדים, תפסיקו, וניפגש בעלון

כתבנו הנודד

רישום קטן

... אחרי עבודת ידיים ומוח מאומצים בהכנת שיעורי-בית, מחליטים ללכת קצת למועדון לעשות..שיהיה טוב קצת על הנשמה".

כשאתה ניכנס למועדון אופפים אותך חום נעים וריח מגרה של לביבות ת"ג מבט חטוף ראשון "מבשר" לדימיוןך שאתה נמצא כאילו בשוק או בבית-חרושת לליבוב לביבות. כחמש קבוצות של נוער עליז יושב סביב פחיליות וכאמור, מלבב לביבות. אתה רואה את החבר'ה בכל המצבים האפשריים: עומדים, יושבים, רצים, צו קים, מקסיבים לטרנזיסטור ועוד. באוויר מחעופפות קריאות מקרי-אות שונות: "אני רוצה עוד תה", "באיזו שעה עובדים בגן פוריה" וכו'. בפניה אחת עומדים שני חבר'ה ומתורכחים על ענינים "פינאנסיים", אם לתת-כסף לנסיעה או לא. הם כל-כך שרויים-באקסטזת הויכוח שנידמה לך שעוד מעט "ילכו" פה מכות. בפניה אחרת יושבת קבוצת בנות ובין "רכילס לרכילס" מנסה כוחה בשירה לאחר שהן מפסיקות, ניגש אליהן "פעיל ובחברך ואומר: "בושה ש-אתן כבר מפסיקות, מה-אתן לא יכולות להלהיב בשירה?" ובביטול "כל-כך מהר מתיאשות". קבוצת בנים מדברת כרגיל על... ספורט. אתה אינך יכול להחליט לאיזה שולחן לגשת, אתה בוחר שולחן שמסובים אליו שני חבר'ה שניראים שקועים מאוד בשיחתם, סקרנותך גוברת עליך ואתה מוכרח לדעת על מה מדברים שם? - אך נפלת בפח! מדברים לא פחות ולא יותר אלא על נושא הלימודים וזה בשיא של חופש חנוכה, וזהו הנושא: "הרגשתי כחודשיים לפני גמר הלימודים".

שאלה - מהי הרגשתך בחודשיים לפני גמר הלימודים?
תשובה - הרגשתי בסדר. אני מתייחס ללימודים כמו שמתייחסים ללימודים חודשיים לפני הסוף. הווה אומר (צוחק) שיעורי הבית הם אצלי בסימן ~~ה~~, ה-לימודים דוחים את יתר הדברים, ויתר הדברים דוחים את הלימודים.

- אז מה אתה עושה בטיכום?

- תוציא לבד את המסקנות.

- איך הפעילות החברתית שלנו, לדעתך?

- ביחס לחודשיים לפני סוף הלימודים זה מספק אותי.

תסביר את עצמך.

- החבר'ה עושים במיטב יכולתם, אך יכולתם לא גבוהה.

מה מזלזל בחבר'ה?

מזלזל, אני מחיחס ברצינות, ועובדה, אני מספיק לפעול, כלומר,

יבה. למשל: לכתוב לעלומים, להיות מדריך, להיות בו.חברה, שח-

אומרת שחקן ספסל? - כלומר, שחקן על הספסל.

- משחק... כדורסל.

תק כדור-סל? - (קצת באי סבלנות) אמרתי לך שאני

סל. - למה לא מכניסים אותך למשהו?

מעל כולם ואת המסירות שלי לא "מרגישים"

שתפטיק לשאול אותי על כדור-סל.
- אז בוא לאכול איזו לביבה דשנה...

"המתבו נך".

אם ה-א-ת-ק-ר

* מדברים על החמותה בסיין.

יואל אומר שגל החמותה הממוצע בסיין הוא 32, מיכל מתפרצת "יה אז אבא שלי היה צריך למות לפני שלוש שנים!"

* למחרת קבלת השעונים, נשאלו פנחס ונימרוד לשעה, שניהם ענו במקלה -
שתיים עשרה שלושים וארבע, ובבטחון גמור. לאחר סגירת הקומונה שמו פע-
מיהם לארוחת הצהריים. באמצע הדרך התברר שהשעה היא רק ... עשר ושלושים.

* ברכות מאליפות לעלם החמודות המתבגר - פנצ'ו, ליובל חצי השנה שלו.
נקווה שבמהרה ימצא את הרוך-קישוטית שלו.

